

Crynodeb o Adroddiad Ymchwiliad:
Pwyllgor Craffu'r Economi a Diwylliant

ARDOLL YMWELWYR AC YMCCHWILIAD RHEOLEIDDIO - CRYNODEB

Mehafin 2025

CYNNWYS

RHAGAIR	3
CYLCH GORCHWYL.....	4
Y DULL A DDEFNYDDIWYD.....	5
PRIF GANFYDDIADAU	7
ARGYMHELLION.....	21
Aelodaeth Pwyllgor Craffu'r Economi a Diwylliant.....	23

RHAGAIR

Gyda deddfwriaeth Llywodraeth Cymru a'r canllawiau ar Ardoll Ymwelwyr yn mynd rhagddo drwy'r Senedd ar hyn o bryd, penderfynodd Aelodau'r Pwyllgor flaenoriaethu'r maes hwn ar gyfer ymchwiliad manwl a oedd yn archwilio'r dirwedd sy'n benodol i Gaerdydd ar gyfer Ardoll Ymwelwyr. Roeddem eisiau ymgysylltu â rhanddeiliaid, clywed eu barn, ac archwilio sut mae meysydd eraill wedi mynd ati i godi ardoll ar ymwelwyr, i adeiladu dealltwriaeth a pherthnasoedd ac i nodi gwersi allweddol y gallwn ddysgu ohonynt.

Rwy'n ddiolchgar iawn i bawb a gyfrannodd at ein Hymchwiliad, gan rannu eu gwybodaeth, eu profiad a'u barn gyda ni, gan gynnwys sut maen nhw'n meddwl y bydd ardoll ymwelwyr yn effeithio ar Gaerdydd a'r ffordd orau o fynd i'r afael â gweithredu ardoll ymwelwyr. Er bod digon sydd y tu allan i allu Cyngor Caerdydd i'w benderfynu, gan y bydd y ddeddfwriaeth yn nodi gofynion y cynllun, gallwn reoli arddull ein dull o ymdrin ag ymwelwyr. Gallwn ddysgu o'r profiadau mewn rhannau eraill yn y DU yn y ffordd orau o fynd i'r afael â gweithredu a gallwn adeiladu proses hygyrch a chynhwysol sy'n galluogi lleisiau'r sector i gael eu clywed. Cawsom ein taro gan barodrwydd pawb yr oeddem yn ymgysylltu â nhw i fod yn rhan o'r broses yn y dyfodol.

Mae gan Gaerdydd dirwedd economi ymwelwyr wahanol o'i gymharu â rhannau eraill o Gymru, ac mae angen i'n dull o ymdrin ag ymwelwyr adlewyrchu hyn. Nododd ein gwaith ei bod yn bwysig bod yr asesiadau effaith a gynhaliwyd ar ddechrau'r broses weithredu yn adlewyrchu tirwedd Caerdydd, gan wahaniaethu rhwng gwahanol fathau o ymwelwyr, darparu data am y gwahanol sectorau yng Nghaerdydd, ymchwilio i effeithiau canlyniadol a chronnol newidiadau yn yr economi ymwelwyr hunanarlwyo yng Nghaerdydd, a hefyd canfod cost/budd codi premiwm.

Yn y pen draw, bydd y penderfyniad a ddylid cyflwyno ardoll ymwelwyr ai peidio yn dibynnu ar yr effaith ar nifer yr ymwelwyr. Os cyflwynir ardoll ymwelwyr, mae'n bwysig bod eglurder ar gyfer yr hyn y bydd yn cael ei ddefnyddio a bod aliniad strategol â'n dull o dwristiaeth, digwyddiadau a diwylliant; nododd ein hymchwil desg lawer o enghreifftiau o sut mae ardollau ymwelwyr yn cael eu defnyddio mewn mannau eraill at y dibenion hyn. Ar hyn o bryd mae'r Cyngor yn datblygu Strategaeth Twristiaeth a Digwyddiadau, y bwriedir i'r pwyllgor hwn graffu arni'n ystod 2025; byddwn yn sicrhau bod ein craffu yn cwmpasu rhyngwyneb y Strategaeth ag ardoll ymwelwyr.

Yn olaf, hoffwn ddiolch i'm cyd-aelodau'r Ymchwiliad – y Cynghorwyr Anderson, Jenkins a Lewis – am eu mewnbwn a'u gwaith, yn ogystal â'n swyddog craffu, Angela Holt, am ei chefnogaeth.

Y Cynghorydd Peter Wong
Cadeirydd, Pwyllgor Craffu'r Economi a Diwylliant
Mehefin 2025

CYLCH GORCHWYL

1. Nodi'r gwersi allweddol a ddysgwyd o gyflwyno ardoll ymwelwyr mewn mannau eraill, gan gynnwys gwersi sy'n ymwneud â:
 - a. Phrosesau cyfathrebu ac ymgynghori
 - b. Gweithio mewn partneriaeth
 - c. Ffactorau sy'n dylanwadu ar lefel/ cyfradd yr ardoll
 - d. Defnyddio ardollau a godwyd
 - e. Rôl yr awdurdod lleol
 - f. Trefniadau llywodraethu
2. Archwilio barn rhanddeiliaid allweddol ynglŷn â chyflwyno ardoll ymwelwyr a rheoleiddio, gan gynnwys yr agweddau a nodir uchod.
3. Archwilio effeithiau canlyniadol cysylltiedig, megis newidiadau i'r drefn Treth Gyngor.
4. Defnyddiwch y wybodaeth a gasglwyd yn ystod yr Ymchwiliad i wneud argymhellion sy'n seiliedig ar dystiolaeth i'r Cabinet.

Y DULL A DDEFNYDDIWYD

- M1. Cynhaliodd yr Aelodau'r Ymchwiliad hwn rhwng mis Ionawr 2025 a mis Mehefin 2025.
- M2. Derbyniodd yr Aelodau dystiolaeth gan y rhanddeiliaid mewnol canlynol a fynychodd sesiynau holi ac ateb:
- Neil Hanratty - Cyfarwyddwr Datblygu Economaidd
 - Ruth Cayford – Rheolwr Gweithredol - Diwydiannau Creadigol a Diwylliant
 - Jon Day - Rheolwr Gweithredol - Twristiaeth a Buddsoddi
 - Gemma Simons – Rheolwr Ymgyrchoedd a Strategaeth Farchnata, Croeso Caerdydd
 - Faye Tanner - Rheolwr Partneriaethau Masnachol, Cwrdd yng Nghaerdydd
- M3. Derbyniodd yr Aelodau dystiolaeth gan y rhanddeiliaid allanol canlynol a fynychodd gyfarfodydd gyda'r grŵp gorchwyl:
- Airbnb – Carl Thomas
 - Clwb Carafannau a Chartrefi Modur – Emma McQuillan
 - Cymdeithas Gwestywyr Caerdydd a'r Cyffiniau - Damien Martin
 - Caerdydd AM BYTH – Carolyn Brownell
 - Cymdeithas Broffesiynol Hunanarlwywyr y DU - Alistair Handyside
 - Marketing Manchester – Nick Brooks-Sykes
 - Cymdeithas Llety Byrdymor y DU - Andy Fenner
 - Gweithredwyr Twristiaeth – Shan Eastwood, Steve Griffin, Lucy O'Donnell.
- M4. Ysgrifennodd yr Aelodau at nifer o randdeiliaid allweddol gan gynnig cyfle iddynt roi eu barn i'r Ymchwiliad. Cafwyd ymatebion gan:
- Ffederasiwn Busnesau Bach Cymru
 - The Spires Serviced Accommodation.
- M5. Yn ogystal â'r uchod, ystyriodd yr Aelodau'r wybodaeth a roddwyd i graffu parhaus y Senedd ar y Ddeddf Llety i Ymwelwyr (Cofrestru ac Ardoll) ac ati. (Cymru) yn ogystal â gwybodaeth am wersi a ddysgwyd o'r gwaith a wnaed i gyflwyno Ardoll Ymwelwyr mewn rhannau eraill o'r DU ac Ewrop, gan ddefnyddio llenyddiaeth ymchwil, erthyglau cyhoeddedig, a gwybodaeth gan awdurdodau lleol y DU. Roedd hyn yn cynnwys edrych yn fanylach ar y dull a gymerwyd

yn yr Alban, gan gynnwys Caeredin, Cyngor yr Ucheldiroedd, ac Aberdeen, ac yn Lloegr, gan gynnwys Bournemouth, Christchurch a Poole, Lerpwl, a Manceinion.

- M6. Er mwyn llywio'r Ymchwiliad, cafodd yr Aelodau adroddiadau briffio cyn pob cyfarfod. Mae'r adrannau perthnasol wedi'u cyfuno yn yr adroddiad.
- M7. Defnyddiwyd y dystiolaeth i nodi canfyddiadau addas o'r Ymchwiliad.

PRIF GANFYDDIADAU

TROSOLWG

Prif ffocws yr Ymchwiliad hwn yw ceisio ac archwilio barn rhanddeiliaid ar ardoll ymwelwyr ac i nodi gwersi allweddol ynghylch gweithredu ardoll ymwelwyr, gan gynnwys edrych ar enghreifftiau mewn mannau eraill yn y DU ac Ewrop. Mae'r Canfyddiadau Allweddol felly wedi'u rhannu'n ddwy brif adran sy'n adlewyrchu'r pynciau hyn.

BARN AR ARDOLL YMWELWYR

Cynigion Ardoll Ymwelwyr Llywodraeth Cymru

KF1. Mae Llywodraeth Cymru yn hebrwng deddfwriaeth drwy'r Senedd i roi'r pwerau i awdurdodau lleol gyflwyno ardoll ymwelwyr, o 2027 ymlaen, ar ymwelwyr sy'n aros dros nos mewn llety i ymwelwyr; ar hyn o bryd, mae cynigion ar gyfer cyfradd genedlaethol fesul person y noson, gyda chyfradd ostyngol ar gyfer caeau gwersylla a hosteli ar gyfer pobl dros 18 oed. Mae'r ddeddfwriaeth hefyd yn cyflwyno cofrestr o ddarparwyr llety ymwelwyr, gan ddechrau yn 2026.

KF2. Awdurdod Refeniw Cymru sy'n gyfrifol am sefydlu mecanweithiau casglu a dosbarthu ar gyfer yr ardoll, gyda darparwyr llety yn gyfrifol am dalu'r ardoll.

KF3. Rhaid i Awdurdodau Lleol sy'n dymuno cyflwyno ardoll ymwelwyr ymgynghori â'u cymunedau, busnesau a rhanddeiliaid perthnasol cyn gwneud hynny. Rhaid iddynt ddefnyddio arian ardoll i hwyluso cyflawni amcanion sy'n ymwneud â '*rheoli a gwella cyrchfannau*', gyda'r diffiniad o hyn wedi'i nodi yn y ddeddfwriaeth. Rhaid iddynt gadw cyfrif ar wahân ar gyfer yr ardoll ymwelwyr a rhaid iddynt roi manylion ar ddiwedd y flwyddyn ariannol mewn cyhoeddiad sy'n nodi sut mae refeniw o'r ardoll wedi'i ddyrannu at ddibenion rheoli cyrchfannau a gwella.

Barn ar Gynigion Ardoll Ymwelwyr Llywodraeth Cymru

KF4. Mae'r dystiolaeth a dderbyniwyd gan yr Ymchwiliad hwn ynghlŷn â barn rhanddeiliaid am gynigion Llywodraeth Cymru ar gyfer yr ardoll ymwelwyr yn adlewyrchu'r pryderon a fynegwyd yn ystod craffu Pwyllgor Cyllid y Senedd ac mae'n cynnwys y canlynol: effaith ar deuluoedd incwm isel; cost a rhwyddineb casglu a dosbarthu'r ardoll; damcaniaethu,

ychwanegoliad, and a defnyddio arian o'r ardoll; yr angen i gadw'r dull mor syml â phosibl i leihau cymhlethdod a baich gweinyddol; a'r angen i ddata fod ar gael i lywio penderfyniadau economaidd ac asesiadau effaith.

KF5. Tynnodd sawl tyst sylw at yr angen i Lywodraeth Cymru roi mwy o fanylion ar agweddau ar y cynigion i lywio'r dadansoddiad cost/budd ynghylch a yw'n werth cyflwyno ardoll ymwelwyr ac i lywio trafodaethau ynghylch gweithredu ardoll ymwelwyr. Yn benodol, tynnodd tystion sylw at fwy o wybodaeth am y canlynol: sut y bydd y broses casglu a dosbarthu yn gweithio; faint y bydd Awdurdod Refeniw Cymru yn ei gymryd o'r arian ardoll a gesglir i dalu eu costau; a fydd Llywodraeth Cymru yn lleihau cyllid arall yn y disgwyliad y bydd awdurdodau lleol yn defnyddio arian ardoll i gwrdd â'r diffyg dilynol mewn cyllid; a chyflwyno a gweithredu premiwm.

Barn ar effeithiau canlyniadol a chronnol

KF6. Ceisiodd yr Ymchwiliad hwn ddeall y newidiadau eraill yn nhirwedd yr economi ymwelwyr hunanarlwyo yng Nghymru, sy'n cynnwys rheoliadau gosod gwyliau rheol 182 diwrnod, cyfraddau treth gyngor ail gartrefi, a newidiadau rhyddhad treth gosodiadau gwyliau wedi'u dodrefnu, ac i ddeall y rhyngwyneb rhwng y rhain a'r cynigion ardoll ymwelwyr. Clywodd aelodau gan nifer o randdeiliaid darparwyr llety bod ganddynt bryderon am effaith ganlyniadol a chronnol y newidiadau hyn sydd, maen nhw'n credu, yn cynyddu costau ac yn bwyta ymylon ac felly yn cael eu trosglwyddo i gostau ymwelwyr, a allai arwain at gyrchfannau eraill yn dod yn fwy deniadol a thrwy hynny ostyngiad mewn ymwelwyr â Chymru. Y teimlad llethol oedd y byddai'n ddefnyddiol pe bai cyflwyno ardoll ymwelwyr yn cael ei ohirio am gwpl o flynyddoedd i alluogi'r sector i ddelio â'r heriau presennol hyn ac i weld yr effaith y mae'r rhain yn ei chael ar yr economi ymwelwyr.

Tirwedd Economi Ymwelwyr Caerdydd

KF7. Mae'r data diweddaraf sydd ar gael, ar gyfer 2023-2024, yn dangos nad yw twristiaeth yng Nghaerdydd wedi dychwelyd i lefelau cyn covid ond mae yna gyfeiriad teithio cadarnhaol. Mae hyd yr arhosiad ar gyfartaledd tua 2.4 diwrnod, sy'n rhoi Caerdydd ar yr un lefel â gweddill y DU; fodd bynnag, esboniodd swyddogion y cyngor eu bod yn credu bod lle i gynyddu hyn ymhellach.

KF8. Mae'r sector llety yng Nghaerdydd yn cynnwys gwestai, fflatiau â gwasanaeth, a llety byrdymor eraill, fel hunanarlwyo a llety gwely a brecwast. Clywodd aelodau fod

argaeledd rhai o'r llety byrdymor, fel Airbnb, yn amrywio yn dibynnu ar y calendr digwyddiadau, gyda gwesteion yn gwneud eu heiddo ar gael pan fydd digwyddiadau mawr wedi'u trefnu. Mae'r calendr digwyddiadau - digwyddiadau mawr a digwyddiadau busnes - hefyd yn effeithio ar gyfraddau defnydd gwestai. Clywodd yr Aelodau fod gan Gaerdydd stoc westai isel o'i gymharu â dinasoedd fel Manceinion ac y dylai'r datblygiadau Arena Dan Do a Caerdydd Byw arwain at fwy o ddarpariaeth o westai a fflatiau â gwasanaeth.

KF9. Ar hyn o bryd mae Cyngor Caerdydd yn datblygu Strategaeth Twristiaeth a Digwyddiadau, sydd i'w hymgynghori yn ddiweddarach yn 2025.

Beth allai fod effaith ardoll ymwelwyr yng Nghaerdydd?

KF10. Clywodd yr Ymchwiliad hwn farn wahanol ar effaith bosibl ardoll ymwelwyr yng Nghaerdydd, gyda thystion yn tynnu sylw at effeithiau posibl ar nifer yr ymwelwyr, darparwyr llety, lletygarwch, ac economi ymwelwyr cyffredinol a phrofiad ymwelwyr.

KF11. Clywodd aelodau farn wahanol ar yr effaith bosibl ar nifer yr ymwelwyr, gyda phryderon yn amrywio yn dibynnu ar y math o ymwelydd. Tynnodd rhai tystion sylw at eu pryderon y byddai ardoll yn effeithio'n negyddol ar nifer yr ymwelwyr trwy gynyddu costau gormod i ymwelwyr incwm isel ac ymwelwyr busnes sy'n blaenoriaethu cost a chyfleustra yn fwyfwy. Tynnodd tystion eraill sylw at y ffaith fod y cynnydd arfaethedig yn gymharol fach ac na fyddai'n effeithio ar nifer yr ymwelwyr rhyngwladol dros nos gan fod cost yr ardoll yn fach o'i gymharu â chost gyffredinol eu gwyliau. Clywodd aelodau gan Airbnb ei bod hi'n rhy gynnar i ddeall yr effaith ar Airbnb gan fod angen cwblhau manylion manwl y ddeddfwriaeth ac mae angen deall effeithiau cronol newidiadau eraill yn nhirwedd economi ymwelwyr, fel y nodir yn KF6.

KF12. Tynnodd darparwyr llety sylw at y byddai'r ardoll ymwelwyr yn effeithio ar eu busnes, gan ofyn am hyfforddiant staff, arwyddion, a diweddariadau systemau, ac yn arwain at gostau gweithredu a chasglu ychwanegol. Tynnodd FSB Cymru sylw at y ffaith y byddai, yn eu barn nhw, ardoll hefyd yn effeithio ar fusnesau lletygarwch oherwydd gostyngiad yn nifer yr ymwelwyr.

KF13. Tynnodd sawl tyst sylw at y manteision posibl a allai lifo o ffrwd refeniw benodol i gefnogi twristiaeth, gydag arian ardoll yn cael ei ddefnyddio i hyrwyddo twristiaeth a

gwella'r economi ymwelwyr a phrofiad ymwelwyr. Mae hyn yn cael ei archwilio ymhellach yn KF40- KF50 defnydd o arian ardoll.

KF14. Clywodd aelodau gan swyddogion y cyngor y gallai ardoll helpu i greu economi ymwelwyr gryfach trwy ddarparu'r adnoddau i gyflawni hyn. Mae cyfrifiadau cychwynnol yn dangos y gellid codi rhwng £3.5 miliwn a £4 miliwn y flwyddyn, yn seiliedig ar ddata cyn covid 2019 o oddeutu 3.5 miliwn o ymwelwyr sy'n aros mewn llety â thâl, cyn i Awdurdod Refeniw Cymru ystyried costau casglu a dosbarthu.

KF15. Mae'r Aelodau'n nodi bod swyddogion y cyngor yn glir y bydd angen i'r Cyngor fod yn hyderus na fydd cyflwyno ardoll yn cael effaith negyddol ar nifer yr ymwelwyr ac y bydd y Cyngor yn cynnal Asesiadau Effaith i ddeall yr effaith economaidd, yn ogystal ag effeithiau eraill drwy Asesiad Effaith Sengl.

GWERSI A DDYSGWYD O RAN GWEITHREDU ARDOLL

Amserlen

KF16. Ar hyn o bryd nid oes amserlen gyffredinol wedi'i bennu yng nghynigion Llywodraeth Cymru, ac eithrio na ellir gweithredu ardoll ymwelwyr cyn 2027. Roedd gan aelodau ddiddordeb mewn deall pa mor hir yr oedd wedi cymryd lleoedd eraill i gyflwyno ardoll ymwelwyr. Mae'r Aelodau'n nodi bod canllawiau statudol Llywodraeth yr Alban yn nodi llinell amser ddangosol o dasgau statudol ac anstatudol sydd i'w cyflawni mewn trefn benodol ac sy'n arwain at amserlen o oddeutu 2-2.5 blynedd i weithredu ardoll ymwelwyr. Mae'r aelodau'n nodi bod yr Ardal Gwella Busnes Llety ym Manceinion wedi cymryd dros 4 blynedd, er bod hyn yn cynnwys y cyfnod covid lle cafodd y gwaith ei oedi.

KF17. Clywodd yr Ymchwiliad hwn ei bod yn bwysig cael amserlen realistig sy'n darparu digon o amser i gynnal asesiadau effaith cynhwysol a chynhwysfawr, ymgysylltu ac ymgynghori hygyrch a chynhwysol, a phroses bontio briodol i ganiatáu digon o amser i fusnesau roi systemau ar waith a sicrhau bod archebion ymlaen yn ystyried yr ardoll; ar y pwynt olaf, mae Aelodau'n nodi bod Llywodraeth Cymru yn cynnig ffenestr 6 mis rhwng penderfyniad i weithredu ardoll a dyddiad mynd yn fyw.

Asesiadau Effaith

KF18. Pwysleisiodd rhanddeiliaid y rôl bwysig y mae asesiadau effaith yn ei chwarae wrth lywio'r broses o wneud penderfyniadau ynghylch p'un a ddylid cyflwyno ardoll, gan ddarparu data ar yr effeithiau economaidd ar gyfer gwahanol sectorau. Tynnodd FSB Cymru sylw at y ffaith y dylai unrhyw asesiad effaith edrych i ddeall yr effeithiau ar fusnesau bach sy'n gwasanaethu pob grŵp ledled Caerdydd gyfan ac nid canol y ddinas yn unig.

KF19. Mae'r Aelodau'n nodi ei bod yn bwysig i'r asesiad effaith wahaniaethu rhwng mathau o ymwelwyr ac effaith bosibl, wahanol, ardoll ar eu niferoedd, yn ogystal â chanfod cost/budd codi premiwm.

KF20. Clywodd yr Aelodau hefyd ei bod yn bwysig i asesiadau effaith ymchwilio i effeithiau canlyniadol a chronnol newidiadau yn yr economi ymwelwyr hunanarlwyo, er enghraifft trwy archwilio effaith cyfraddau treth gyngor ail gartref ynghyd ag ardoll ymwelwyr.

KF21. Pwysleisiodd rhanddeiliaid hefyd y dylai asesiadau effaith helpu i lywio'r broses weithredu trwy ddarparu data am y gwahanol sectorau, llywio'r broses ymgysylltu ac ymgynghori a thrwy hynny'r trefniadau llywodraethu a'r defnydd o arian ardoll.

KF22. Mae canllawiau statudol Llywodraeth yr Alban ar gyfer cyflwyno ardoll ymwelwyr yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol gynnal asesiadau effaith, gan weithio gyda rhanddeiliaid i nodi effeithiau ar fusnesau, ymwelwyr, cymunedau a'r awdurdod lleol. Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol hefyd ystyried materion sy'n gysylltiedig â chydardoldeb fel proffil demograffig y rhai yr effeithir arnynt gan y cynllun, gan gynnwys ymwelwyr sy'n siarad gwahanol ieithoedd.

Ymgysylltu ac Ymgynghori

KF23. Clywodd yr Ymchwiliad hwn ei bod yn bwysig ymgysylltu'n briodol ac ymgynghori â rhanddeiliaid perthnasol er mwyn ennill cyfreithlondeb, sicrhau bod yr ardoll ymwelwyr yn cael ei gefnogi, rhoi hwb i gydweithrediad, cyflawni'r egwyddor sylfaenol y dylid ymgynghori â threthdalwyr ar sut mae'r dreth yn cael ei wario, a gallu dangos bod proses gadarn wedi'i dilyn wrth gyflwyno a gweithredu ardoll ymwelwyr.

KF24. Clywodd yr aelodau ei bod yn bwysig ymgysylltu ac ymgynghori â'r canlynol: darparwyr llety; sector lletygarwch; busnesau a rhanddeiliaid economi ymwelwyr; a thrigolion.

Awgrymodd FSB Cymru ddatblygu rhestr o fathau o ymgynghoreion, i gynnwys busnesau mewn ardaloedd a sectorau yr effeithir arnynt.

KF25. Tynnodd sawl rhanddeiliad sylw at yr angen i ymgysylltu ac ymgynghori fod yn ddilys, ystyrlon, rheolaidd ac amserol. Pwysleisiodd Marketing Manchester ac eraill bwysigrwydd peidio â thanamcangyfrif yr amser sydd ei angen ar gyfer ymgysylltu ac ymgynghori helaeth a manteision cynnal cyfarfodydd un-i-un i adeiladu ymddiriedaeth a dealltwriaeth. Mae cyfarfodydd rheolaidd yn bwysig er mwyn sicrhau bod pawb yn cael eu diweddarau ac i osgoi sibrydion rhag dechrau.

KF26. Nododd rhanddeiliaid y pynciau canlynol i'w trafod yn ystod ymgysylltu ac ymgynghori: gwiriad synnwyr a thymheredd darparwyr llety a'u teimladau am yr economi ymwelwyr; pwrpas ardoll; sut y bydd arian yn cael ei ddefnyddio; heriau gweithredol a chanlyniadau anfwriadol ardoll; effeithiau posibl ardoll; safbwyntiau ar ardoll; safbwyntiau ar premiwm; a safbwyntiau ar lywodraethu a strwythur corff gwneud penderfyniadau.

KF27. Awgrymodd tystion ddefnyddio cyfryngau a fforymau presennol a rhwydweithiau, gan gynnwys Caerdydd AM BYTH, Cymdeithas Gwestai Caerdydd a'r Cylch, Fforwm Trwyddedwyr Caerdydd, Croeso Caerdydd a Cwrdd yng Nghaerdydd, i roi cyhoeddusrwydd a chodi ymwybyddiaeth o'r ymgynghoriad. Pwysleisiodd bwysigrwydd defnyddio ystod o fecanweithiau sy'n galluogi mewnbwn ansoddol, megis cyfarfodydd wyneb yn wyneb heb gwestiynau penodol, siarad yn ddiffuant â rhanddeiliaid i ennill eu barn a meithrin ymddiriedaeth.

KF28. Archwiliodd yr Aelodau ganllawiau statudol Llywodraeth yr Alban ynglŷn ag ymgysylltu ac ymgynghori, gan nodi bod hyn yn cynnwys ystyried materion sy'n gysylltiedig â chydarddoldeb ynghylch hygyrchedd, ac edrychodd ar y dulliau a gymerwyd gan Gyngor Dinas Caeredin a Chyngor yr Ucheldiroedd, a oedd yn defnyddio ymgysylltu cynnar, ymgynghoriad cyhoeddus, cyfarfodydd bwrdd crwn, gweithdai trafod agored, sesiynau ar-lein, a blwch post, llinell ffôn a thudalen we bwrpasol.

KF29. Edrychodd yr aelodau hefyd ar y dulliau a gymerwyd yn Lloegr wrth ddatblygu Ardaloedd Gwella Busnes Llety, yn Lerpwl a Manceinion. Mae aelodau'n nodi bod y rhain yn defnyddio cyfarfodydd un-i-un, gweithdai bwrdd crwn, ymgynghoriadau, a negeseuon

e-bost a chylchlythyrau rheolaidd i gadw pawb yn hysbys, cryfhau cefnogaeth, gwrando ar bryderon, a datblygu dull cydweithredol.

KF30. Cafodd yr aelodau eu taro bod ymgysylltu ac ymgynghori gwael yn cael ei nodi gan yr ymgyrch lwyddiannus yn erbyn Ardal Gwella Busnes Llety yn Bournemouth, Christchurch a Poole, a nododd fod methiant wedi bod i ymgysylltu â'r holl ddarparwyr llety yr effeithiwyd arnynt neu i ddarparu'r gwaith papur perthnasol iddynt i gyd; ym mis Ionawr 2025 datganwyd y bleidlais ar gyfer yr Ardal Gwella Busnes Llety yn ddi-rym gan Lywodraeth y DU pan gafodd nifer fach o fusnesau cymwys eu hepgor yn anfwriadol o'r rhestr a ddarparwyd i gymryd rhan yn y bleidlais AGB.

KF31. Roedd yr Aelodau'n falch o glywed swyddogion y cyngor yn cydnabod yr angen a'r pwysigrwydd o ymgysylltu ac ymgynghori cyn, ar ôl a pharhaus i ddatblygu golwg hirdymor ar y ffordd ymlaen ar gyfer twristiaeth yng Nghaerdydd, a'r hyn sydd ei angen i gyflawni a chefnogi hyn. Mae'r Aelodau'n nodi bod swyddogion wedi nodi gyda Llywodraeth Cymru yr angen am adnoddau i alluogi hyn, fel rhan o'r ymateb i Lywodraeth Cymru ar y costau sy'n gysylltiedig â gweithredu ardoll ymwelwyr.

Cyfathrebu

KF32. Tynnodd tystion sylw at yr angen am gyfathrebu clir, hygyrch, parhaus, rheolaidd a thryloyw, yn enwedig yn y meysydd canlynol: cyhoeddi asesiadau effaith cost a budd cadarn; rhoi cyngor a chymorth ar sut i gydymffurfio ag ardoll ymwelwyr; mynd i'r afael â phryderon a chamsyniadau; dechrau'r cyfnod gweithredu; sicrhau defnydd gweladwy a thryloyw o arian ardoll; a sicrhau cyfathrebu rheolaidd ar ôl gweithredu i gadw pawb yn y wybodaeth ddiweddaraf ac osgoi sibrydion.

KF33. Awgrymodd tystion y mecanweithiau canlynol ar gyfer cyfathrebu effeithiol:

- a. Tudalennau gwe pwrpasol syml i'w llywio
- b. Fforymau
- c. Partneru â sefydliadau fel Caerdydd AM BYTH
- d. Cylchlythyrau rheolaidd
- e. Cysylltu â llwyfannau cynnal i ddefnyddio eu sianeli cyfathrebu
 - i. cylchlythyrau
 - ii. cyfarfodydd
 - iii. gweminarau
- f. Cyfryngau cymdeithasol.

Llywodraethu

KF34. Canfu'r ymchwil desg a gynhaliwyd i lywio'r Ymchwiliad hwn ei fod yn bwysig bod strwythurau llywodraethu cryf ar waith i sicrhau tryloywder, atebolrwydd ac eglurder ynghylch y broses o ardoll ymwelwyr a sut mae arian yn cael ei gasglu a'i wario. Canfu hefyd fod ymchwil wedi tynnu sylw at y dylai gwahanol grwpiau o randdeiliaid, gyda diddordebau a barn amrywiol ynghylch effaith ardollau ymwelwyr, fod yn rhan o brosesau llywodraethu. Bydd trefniadau llywodraethu da yn helpu i sicrhau bod buddiannau rhanddeiliaid yn cael eu cydbwyso ac atebolrwydd democrataidd yn cael ei gynnal.

KF35. Ystyriodd Craffu Cam Un Pwyllgor Cyllid y Senedd y materion hyn ac argymhellodd y dylai Llywodraeth Cymru ddiwygio'r ddeddfwriaeth er mwyn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol:

- a. sefydlu Fforwm Ymwelwyr yn unol â'r dull a gymerwyd yn yr Alban, gydag aelodaeth yn cynnwys busnesau a sefydliadau twristiaeth a chyrrff lleol perthnasol eraill, ac
- b. ystyried eu hargymhellion wrth benderfynu ar y defnydd o enillion yr ardoll.

KF36. Adleisiodd tystion yr Ymchwiliad hwn yr uchod, gan dynnu sylw at yr angen am gorff penderfynu cynhwysol i sicrhau bod arian ardoll yn cael ei ddefnyddio'n effeithiol.

Gofynnodd yr Aelodau bwy ddylai gael eu cynnwys a chafwyd yr awgrymiadau canlynol:

- a. Dylai cynrychiolydd o gymdeithas y gwesteiwyr gael sedd wrth y bwrdd a bod yn rhan lawn o'r broses ac yn rhan o'r broses o wneud penderfyniadau ynghylch defnyddio arian ardoll.
- b. Dylai fod cynrychiolydd o'r fasnach dwristiaeth ar y panel gwneud penderfyniadau, a ddylai allu cyfrannu a bod yn rhan o'r un lefel â rhanddeiliaid eraill
- c. Byddai'n dda i bob sector allu rhoi mewnbwn mewn trafodaethau
- d. Cynnwys arbenigwyr yn y diwydiant, gan gynnwys llety arhosiad byr a gwestai, Caerdydd AM BYTH, a'r Cyngor
- e. Adeiladu'r sectorau yr effeithir arnynt i'r broses o wneud penderfyniadau sy'n penderfynu ar y defnydd o unrhyw arian a godir ac yn siapiro prosiectau - cynnwys busnesau a chynrychiolwyr twristiaeth lleol allweddol ochr yn ochr ag arweinwyr cymunedol.

KF37. Mae'r Aelodau'n nodi bod yr Ardaloedd Gwella Busnes Llety yn Lerpwl a Manceinion ac Ardal Gwella Busnes Twristiaeth Riviera Lloegr wedi sefydlu partneriaethau cyhoeddus/preifat i reoli a gwario arian ardoll yn llwyddiannus.

KF38. Pwysleisiodd sawl tyst i'r Ymchwiliad y byddai'n ddefnyddiol cynnwys trafodaeth ar y strwythurau llywodraethu yn y prosesau ymgysylltu ac ymgynghori, er mwyn galluogi ffordd gytûn ymlaen i gael ei negodi ynghylch ei gyfansoddiad a'i weithrediad.

KF39. Dywedodd swyddogion y cyngor eu bod yn cydnabod yr angen am gorff ffurfiol sy'n canolbwyntio ar Gaerdydd, gydag ymagwedd arbennig at wneud penderfyniadau, gan arwain at ganlyniadau gwell i drigolion Caerdydd. Roedd yr aelodau'n falch o glywed swyddogion yn nodi ei bod yn bwysig bod gan y gymuned fusnes leol y gallu i ddylanwadu ar benderfyniadau gwariant.

Defnyddio Ardoll

KF40. Clywodd yr Ymchwiliad fod ymchwil wedi canfod ei bod yn bwysig ei bod yn amlwg i bawb ble a sut mae'r arian a godir gan yr ardoll ymwelwyr yn cael ei ddefnyddio, bod y defnydd hwn yn cyd-fynd â strategaethau perthnasol, megis twristiaeth, marchnata, a digwyddiadau, a gyda'r ymatebion ymgynghori a dderbyniwyd. Mae ymchwil wedi tynnu sylw at yr angen i sicrhau bod dwyochredd a thryloywder ynglŷn â'r defnydd o ardollau a godwyd, gydag ymwelwyr a phobl leol yn gallu gweld a defnyddio'r manteision deilliannol. Mae ymchwil hefyd wedi canfod cytundeb cyffredinol y dylid gwario ardollau ar dreuliau lleol sy'n gysylltiedig â thwristiaeth, megis mesurau i gryfhau'r diwydiant twristiaeth yn ogystal ag i fynd i'r afael ag effeithiau negyddol (allanolion) twristiaeth, gan gynnwys effeithiau amgylcheddol, diwylliannol a chymdeithasol, sydd yn ei dro hefyd o fudd i'r diwydiant twristiaeth.

KF41. Canfu'r ymchwil desg a gynhaliwyd i lywio'r Ymchwiliad hwn enghreifftiau o ardollau ymwelwyr yn cael eu defnyddio i gryfhau'r diwydiant twristiaeth trwy gefnogi digwyddiadau, marchnata a brandio, a gwella seilwaith twristiaeth a phrofiad ymwelwyr. Canfu'r ymchwil hefyd nifer o enghreifftiau o ardollau ymwelwyr yn cael eu defnyddio i fynd i'r afael ag effeithiau amgylcheddol a rhai enghreifftiau ohonynt yn cael eu defnyddio i fynd i'r afael ag effeithiau diwylliannol a chymdeithasol.

KF42. Cynigia Llywodraeth Cymru i awdurdodau lleol yn derbyn yr arian sy'n weddill unwaith y bydd costau casglu a dosbarthu Awdurdod Refeniw Cymru yn cael eu tynnu allan a rhaid

iddynt ddefnyddio'r enillion net hyn o ardoll ymwelwyr i hwyluso cyflawni amcanion sy'n ymwneud â "rheoli a gwella cyrchfannau". Diffinnir hyn fel:

- a. lliniaru effaith ymwelwyr;
- b. cynnal a hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg;
- c. hyrwyddo neu gefnogi twf economaidd cynaliadwy twristiaeth a mathau eraill o deithio; a
- d. darparu, cynnal a gwella seilwaith, cyfleusterau a gwasanaethau i'w defnyddio gan ymwelwyr (p'un a ydynt hefyd i'w defnyddio gan bobl leol ai peidio).

KF43. Mae cynigion Llywodraeth Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol gadw cyfrif ar wahân ar gyfer yr ardoll ymwelwyr ac i roi manylion ar ddiwedd y flwyddyn ariannol mewn cyhoeddiad, sy'n nodi sut mae refeniw o'r ardoll ymwelwyr wedi'i ddyrannu at ddibenion rheoli cyrchfannau a gwella.

KF44. Roedd gan yr Aelodau ddiddordeb mewn archwilio barn rhanddeiliaid ar sut y dylid defnyddio arian ardoll a nodi bod defnyddio arian ardoll yn un o'r meysydd pryder mwyaf a godwyd gan dystion i'r Ymchwiliad, o ran sut y dylid gwario'r arian a hefyd a fydd arian yn ychwanegol neu a fydd ei angen i ddisodli ffrydiau cyllido presennol Llywodraeth y DU a/neu Llywodraeth Cymru sydd i fod i ddod i ben neu efallai y bydd yn cael ei dorri. Mae rhagor o fanylion am y meysydd hyn wedi'u nodi isod.

KF45. Pwysleisiodd mwyafrif tystion yr Ymchwiliad y dylid gwario arian ardoll ar wella profiad ymwelwyr ac ar hyrwyddo twristiaeth. O ran gwella profiad ymwelwyr, mae enghreifftiau a ddyfynnir yn cynnwys:

- a. Gwella'r tir cyhoeddus - clirio sbwriel, glanhau strydoedd, mynd i'r afael ag unedau gwag, darparu llwybrau beicio a cherdded, parcio beiciau diogel, cynllun llogi beiciau, mynd i'r afael â digartrefedd ar y stryd a mynd i'r afael â chardota.
- b. Gwella cyfleusterau - darparu toiledau, darparu Canolfan Croeso, darparu mapiau, datblygu Strategaeth Canfod Ffyrdd.
- c. Diogelu asedau twristiaeth – gwarchod ac ecsbloetio'r arcedau, siopau diddorol, y Castell, yr amgueddfa, Parc Bute ac ati – i wneud i Gaerdydd ddisgleirio a'i rhoi ar y map, i ddefnyddio'r hyn sydd gennym eisoes ond

nad yw'n cael ei arddangos, e.e. ystafelloedd yn y Castell, arteffactau mewn amgueddfa.

KF46. O ran defnyddio'r ardoll i hyrwyddo twristiaeth a rhoi hwb i nifer yr ymwelwyr a hyd yr arhosiad, roedd yr enghreifftiau a ddyfynnwyd yn cynnwys:

- a. Defnyddio cronfeydd ar gyfer marchnata cyrchfan
- b. rhoi hwb i Croeso Caerdydd a Cwrdd yng Nghaerdydd - cael ymgyrchoedd penodol, pwrpasol, cynyddu gweithio mewn partneriaeth, cael swyddog data ymchwil
- c. datblygu cynhyrchion twristiaeth mewn cynghrair â busnesau twristiaeth lleol i wneud yr economi ymwelwyr yn fwy deniadol.
- d. rhoi hwb i gyfleusterau i deuluoedd – gallai ddefnyddio arian i ddenu busnesau sy'n canolbwyntio ar deuluoedd, i annog mwy o deuluoedd i ymweld ac aros yng Nghaerdydd
- e. rhoi hwb i gyfleusterau ar gyfer digwyddiadau busnes.

KF47. Nododd yr Aelodau fod rhai barn wrthgyferbyniol wedi'u mynegi ymhlith tystion, gyda Cymdeithas Gwesteiwyr Caerdydd a'r Ardal yn nodi ei bod yn hanfodol bod yr arian yn cael ei ddefnyddio i hyrwyddo twristiaeth, gan dynnu sylw at y ffaith bod Caerdydd AM BYTH eisoes yn ymgymryd â gwaith i wella glendid strydoedd a chael gwared ar graffiti a bod ffyrdd gwell o ddefnyddio'r arian ardoll ymwelwyr na hyn neu welliannau eraill i brofiad ymwelwyr. Dywedodd rhai tystion fod geiriad Llywodraeth Cymru ar y defnydd o'r ardoll yn rhy eang a dylid ei dynhau i ganolbwyntio'n fwy manwl gywir ar hybu twristiaeth yn hytrach na lliniaru effaith twristiaeth.

KF48. Fodd bynnag, mae'r Aelodau'n nodi bod yr ymchwil ar y ddesg a gynhaliwyd i lywio'r Ymchwiliad hwn, a ddyfynnwyd yn KF40 a KF41, wedi canfod tystiolaeth y dylai arian ardoll ymwelwyr fod ar gael i ariannu profiad ymwelwyr a gwelliannau i'r economi ymwelwyr, bod mynd i'r afael ag effeithiau negyddol twristiaeth hefyd o fudd i'r diwydiant twristiaeth, a bod llawer o leoliadau eraill sy'n defnyddio ardoll ymwelwyr yn defnyddio'r arian at y ddau ddiben hyn. Mae'r aelodau hefyd yn nodi bod yr Ardaloedd Gwella Busnes Llety yn Lerpwl a Manceinion yn defnyddio eu harian i hybu gweithgareddau marchnata, gan gynnwys sicrhau digwyddiadau ar raddfa fawr a chronfa gymhorthdal i

ddenu cynadleddau, ac i wella profiad ymwelwyr trwy wella glendid strydoedd a chroeso gwesteion.

KF49. O ran a fydd yr arian ardoll ymwelwyr yn ychwanegol neu a fydd ei hangen i ddisodli ffrydiau cyllido presennol Llywodraeth y DU a/neu Lywodraeth Cymru sydd i fod i ddod i ben neu a allai gael eu torri, mae'r Aelodau'n nodi bod llawer o randdeiliaid wedi pwysleisio y dylid neilltuo arian yr ardoll er mwyn atal awdurdodau lleol rhag gallu ei ddefnyddio i helpu gyda phwysau cyllidebol eraill ac i sicrhau ei fod yn canolbwyntio ar ddarparu buddion ychwanegol ar gyfer ymwelwyr. Roedd yr Aelodau'n falch o glywed swyddogion y cyngor yn cytuno â'r pwynt hwn, gan ddweud bod ychwanegoli yn bwysig a bod angen yr arian ardoll i alluogi mwy i gael ei wneud nag sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd.

KF50. Yn y pen draw, mae'r Aelodau'n cydnabod yr angen i sicrhau bod ymgysylltu ac ymgynghori ar yr ardoll ymwelwyr yn cynnwys trafodaeth fanwl am y defnydd o arian ardoll, gan ddal barn amrywiol rhanddeiliaid a thrwy hynny roi hyder y bydd y gwariant o arian ardoll ymwelwyr yn ychwanegol, yn cael ei ddefnyddio at ddibenion penodol, ac yn cael ei wario mewn ffordd sy'n atseinio â'r diwydiant twristiaeth. Mae'r Aelodau yn nodi barn swyddogion y cyngor y bydd y defnydd o arian ardoll yn cael ei arwain gan yr hyn sydd ei angen ar y ddinas a bod angen ymgynghori â hyn gyda'r sector, trwy gorff ffurfiol.

Marchnata'r defnydd o'r Ardoll

KF51. Clywodd yr Aelodau ei bod yn bwysig dangos sut mae arian ardoll yn cael ei ddefnyddio, gan y bydd hyn yn adeiladu cefnogaeth yn y sector llety, yr economi ymwelwyr ehangach a gydag ymwelwyr. Canfu'r ymchwiler ar y ddesg a gynhaliwyd i lywio'r Ymchwiliad hwn fod sawl astudiaeth wedi nodi bod gan dwristiaid fwy o barodrwydd i dalu os ydynt yn gwybod ble mae eu harian yn cael ei wario a phryd mae arian yn mynd ymlaen i wella profiad yr ymwelwyr. Dyfynnodd tystion i'r Ymchwiliad enghreifftiau o hyn yr oeddent wedi'u gweld ar eu gwyliau eu hunain, gan gynnwys gweld arwyddion yn Ffrainc yn dweud bod parcio, toiledau a gerddi twristiaid yn cael eu hariannu gan ddefnyddio arian ardoll ymwelwyr.

KF52. Awgrymodd un tyst y gallai gwestai gael arwydd sy'n dweud '*diolch – mae eich arian wedi cael ei ddefnyddio i warchod ein dinas hyfryd Edwardaidd/ estyn croeso cynnes/ rhoi profiad unigryw i dwristiaid*' ac ati. Byddai hyn yn esbonio pam fod ardoll yn cael ei

chodi, sut mae'r arian wedi cael ei ddefnyddio, ac yn ei gwneud yn glir bod yr arian ardoll yn cael ei ddefnyddio at ddibenion twristiaeth penodol.

KF53. Mae'r aelodau'n nodi bod swyddogion y cyngor yn cytuno â'r angen i allu dangos i fusnesau a rhanddeiliaid sut mae'r arian wedi cael ei ddefnyddio ac y byddai angen adeiladu hyn mewn cynllun cyfathrebu a chysylltiadau cyhoeddus.

Premiwm

KF54. Roedd y syniad o allu codi premiwm yn ychwanegol at yr ardoll cyfradd unffurf genedlaethol yn cael ei drafod tra roedd yr Ymchwiliad hwn ar y gweill. Tynnodd sawl tyst sylw at y ffaith nad oedd y syniad o premiwm wedi ymddangos yn ymgynghoriad ardoll ymwelwyr Llywodraeth Cymru a'i bod yn anodd cael barn bendant ar yr agwedd hon gan nad yw'r wybodaeth sydd ar gael, drwy'r ddeddfwriaeth ddrafft, yn ddigon manwl i wybod faint y gallai premiwm fod neu pryd y gellid ei godi.

KF55. Mynegodd rhai tystion eu gwrthwynebiad i bremiwm ar y sail y byddai'n ychwanegu cymhlethdod i fusnesau, yn enwedig pe bai'n cael ei godi ar ddiwrnodau penodol yn unig - sut fyddent yn cadw golwg ar pryd y byddai premiwm yn berthnasol? Roedd tystion eraill yn meddwl tybed a fyddai premiwm yn werth chweil - gan ychwanegu cymhlethdod i westeion, ac ar gyfer gorfodi, am arian ychwanegol cymharol fach. Tynnodd tystion hefyd sylw at yr effeithiau canlynol ar fusnesau:

- a. gostyngiad yn nifer yr ymwelwyr – ni fydd pobl yn fodlon talu tâl ychwanegol a byddant yn mynd i rywle arall
- b. effaith andwyol ar hyfywedd atyniadau ymwelwyr a busnesau lletygarwch - oherwydd gostyngiad ar nifer yr ymwelwyr a/neu incwm gwario, gan achosi difrod hirdymor i'r economi twristiaeth leol.

KF56. Dywedodd swyddogion y cyngor eu bod yn aros i glywed rhagor o fanylion gan Lywodraeth Cymru am sut y byddai premiwm yn gweithredu.

KF57. Mae'r Aelodau'n cydnabod y byddai angen cynnwys premiwm yn y broses ymgysylltu ac ymgynghori a'i ystyried drwy'r broses asesu effaith. Mae'n amlwg bod angen meini prawf clir a defnydd cyfiawnhau i bremiwm gael ei godi.

Monitro a Gwerthuso

- KF58. Amlygodd ymchwil i lywio cynigion Llywodraeth Cymru yr angen am fonitro a gwerthuso gweithredu'r Ardoll Ymwelwyr ledled Cymru yn barhaus, er mwyn galluogi arferion gorau i esblygu a datblygu heb rwystro addasu i gyd-destunau lleol.
- KF59. Pwysleisiodd sawl tyst i'r Ymchwiliad hwn yr angen am fonitro a gwerthuso lleol gan ganolbwyntio ar effeithiolrwydd gweithredu a'r effaith ar nifer yr ymwelwyr a busnesau. Tynnodd sylw at y byddai hyn yn helpu i benderfynu a oedd yr ardoll wedi cyflawni nodau arfaethedig a nodi canlyniadau negyddol anfwriadol. Byddai hyn wedyn yn galluogi'r addasiadau angenrheidiol i sicrhau bod yr ardoll yn parhau i fod yn addas i'r diben.
- KF60. Awgrymodd tystion y dylai busnesau fod yn rhan o'r broses werthuso, gan ddefnyddio cyfarfodydd a/neu fforymau i gasglu adborth uniongyrchol ar effaith ardoll, yn hytrach na holiaduron neu arolygon, a oedd yn llai tebygol o arwain at rannu profiadau, oherwydd bod gormodedd o arolygon.
- KF61. Roedd yr Aelodau'n falch o glywed swyddogion y cyngor yn cydnabod yr angen i gasglu adborth ansoddol yn ogystal â defnyddio mesurau perfformiad presennol ar gyfer nifer yr ymwelwyr, hyd yr arhosiad a gwariant fesul ymweliad.
- Cefnogaeth ar gyfer Gweithredu**
- KF62. Clywodd aelodau gan sawl tyst, yn enwedig y rhai sy'n cynrychioli darparwyr llety, y bydd angen cymorth ac adnoddau arnynt i gefnogi gweithredu, er enghraifft darparu taflen/sgript ar gyfer staff archebu a derbynfa i'w defnyddio i ddelio ag ymholiadau mewn modd cyson ac arwyddion i sicrhau negeseuon cyson. Mae'r aelodau'n nodi bod Ardal Gwella Busnes Llety Manceinion wedi darparu hyfforddiant i staff archebu a derbynfa, taflenni crib a chardiau gwybodaeth ar gyfer pob derbyniad.
- KF63. Mae'r Aelodau'n nodi y bydd gweithredu ardoll ymwelwyr yn cynnwys costau ymlaen llaw a pharhaus sylweddol i awdurdod lleol os yw am ddilyn arfer da o ran asesiadau effaith, ymgysylltu, ymgynghori a chyfathrebu, a threfniadau llywodraethu. Mae'r Aelodau'n nodi bod swyddogion y cyngor wedi ymateb i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru yn nodi eu barn ar y costau hyn a'r angen am gyllid priodol.

ARGYMHELLION

Ar ôl ystyried y dystiolaeth a gyflwynwyd i'r Ymchwiliad hwn a chofio ein bod yn aros i Lywodraeth Cymru gyhoeddi canllawiau a manylu ar yr adnoddau sydd ar gael i gynorthwyo i weithredu, mae'r Pwyllgor Craffu ar yr Economi a Diwylliant yn gwneud yr argymhellion canlynol i'r Cabinet sy'n anelu at osod tôn y dull i'w gymryd yn hytrach na bod yn rhy ragnodedig:

R1. Sicrhau bod yr asesiadau effaith a gynhaliwyd mor gynhwysfawr â phosibl, gan geisio deall yr effeithiau ledled Caerdydd, ac yn cynnwys y canlynol: effaith ar wahanol fathau o ymwelwyr; cost a budd codi premiwm; ac effeithiau canlyniadol a chronnol newidiadau yn yr economi ymwelwyr hunanarlwyo.

Ategir gan KF18 - KF22

R2. Sicrhau bod ymgysylltu ac ymgynghori yn hygyrch ac yn gynhwysol, trwy ddatblygu matrices rhanddeiliaid a defnyddio dulliau amrywiol i alluogi eu cyfranogiad, gan gofio canfyddiadau'r Ymchwiliad hwn, a nodir yn KF23-KF31, KF38, KF50 a KF57.

Ategir gan KF23 - KF31, KF38, KF50 a KF57

R3. Datblygu Cynllun Cyfathrebu a Chysylltiadau Cyhoeddus, mewn cydweithrediad â rhanddeiliaid, sy'n galluogi deialog dryloyw barhaus a rheolaidd, i gadw pob gwybod a mynd i'r afael â chamsyniadau.

Ategir gan KF32 - KF33 a KF51- KF53

R4. Gan adeiladu ar ganllawiau Llywodraeth Cymru, sicrhau bod llywodraethu cadarn ar waith wrth ddatblygu a gweithredu ardoll ymwelwyr.

Ategir gan KF34 - KF39

R5. Fel rhan o'r adroddiad blynyddol ar y defnydd o arian ardoll ymwelwyr, sicrhau bod ychwanegoli gwariant yn cael ei dystiolaethu.

Cefnogir gan KF43, KF49 a KF50.

R6. Sicrhau bod systemau monitro a gwerthuso yn cynnwys adborth ansoddol, yn ogystal â mesurau meintiol, i helpu i werthuso a yw'r ardoll ymwelwyr wedi cyflawni nodau a fwriadwyd ac a fu unrhyw ganlyniadau negyddol anfwriadol.

Ategir gan KF59 - KF61

R7. Sicrhau bod y cynigion ar gyfer ardoll ymwelwyr, gan gynnwys cynigion gweithredu, a'r Adroddiad Blynyddol dilynol ar gael i'w craffu gan y pwyllgor craffu perthnasol.

Ategir gan KF43 a KF59 - KF61

Aelodaeth Pwyllgor Craffu'r Economi a Diwylliant

Y Cyngorydd Peter Wong (Cadeirydd)

Y Cyngorydd Anny Anderson

Y Cyngorydd Rodney Berman

Y Cyngorydd Catriona Brown-Reckless

Y Cyngorydd Jamie Green

Y Cyngorydd Peter Jenkins

Y Cyngorydd Owen Jones

Y Cyngorydd Margaret Lewis

Y Cyngorydd Sara Robinson

Gwasanaethau Craffu, Cyngor Sir Caerdydd
Ystafell 283, Neuadd y Sir, Glanfa'r Iwerydd, Caerdydd CF10 4UW
Ffôn: 029 2087 3506 E-bost: barngraffu@caerdydd.gov.uk
h. 2025 Cyngor Sir Caerdydd